

DEBRECZEN

POLITIKAI NAPILAP.

A DEBRECENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor 50 fill.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő:
Dr. Varga Lajos. Békásy Jenő.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca 11. Telefon 412.

Mi várhatunk!

Debrecen, 1905 április 6.

A felséges királyunk elutazott Budapestről. Haragszik ránk, hát a faképnél hagyott bennünket.

Igaz! Mi nagyon megharagítottuk a mi öreg, jó királyunkat. Mi engedetlen rossz nép vagyunk, mi nem engedünk alkotmányunkon esorbát ejteni, mi ragaszkodunk nemzeti mivoltunkhoz.

És ezért haragszik ránk a király, akiről mi magyarok mindig azt hittük, hogy szeret bennünket.

Nem is csalódtunk! A magyar király szereti az ő lovagias, igaz magyar népét, de az osztrák császár elfojtja benne, az irántunk érzett jó indulatát.

Ezért van az egész kellemetlen helyzet. Az osztrák katonai tanácsadók: a rajszkrigsz miniszter ur és bandája féltik az „összbirodalom” egységét. — Pedig voltaképpen a saját bőrüket féltik, mert ki találának pattani azok a gazdaságok, melyekkel a kamarilla tagjai évtizedek óta félrevezetik a magyar királyt.

A felséges ur elutazott Budapestről, anélkül, hogy ezt a súlyos politikai válságot, mely nagy teherként nehezül az országra, megoldotta volna.

Az osztrák Mefisztók tanácsára hallgatott a király újra, meg újra: kiéheztetni az országot.

Felséges Ur! A magyar nemzet ezer esztendő alatt megtanult küzdeni, az igazságért. A magyar hazán keresztül gázolt a tatár, a török, az osztrák, a muszka. Sokszor megfogytuk, de sohasem törtünk meg!

A magyar nemzet példányképe lelet az egész világnak, királyhűség dolgában. Vitam et sangvinem. . . de a mi a joga, az igazsága, azért képes eltűnni mindent, de engedni sohasem fog.

Apostoli felkent királyára minden magyar ember a legalázatosabb tisztelettel tekint fel, de ugyanilyen tiszteletet megkövetel magának is.

Ez áldatlan politikai és parlamenti harenak véget kell vetni. Gróf Tisza István a bécsi udvar kegyeltje mindent elkövetett, hogy megtörje a nemzetet. Mult év november 18-án — felséged utólagos jóváhagyása reményében — alávaló, gaz merényletet követett el a magyar alkotmány, a magyar parlamentarizmus ellen. A még akkor maroknyi

ellenzék, december 13-án erőszakkal bár, de megvédte évezredes alkotmányát, melynek sáncairól elűzte az alattomos támadókat. Tisza öles darabontokat állított be a nemzet templomába, hogy kiverjék azokat a „rakoncátlankodó” ellenzéki képviselőket. — Hogy megfordítva történt a dolog, higgye el felséges ur, az az Is'en akarata volt.

Kérdést intéztek a nemzethez. Választást csinált Tisza és a nemzet megnyilatkozott. De ez a megnyilatkozás az ő bukása volt. Bocsánat, tévedtem! — Gróf Tisza István csak a mi szempontunkból bukott meg, az osztrákoknak még mindig kedves emberük, csupán *peche* volt, mondták a Pittreichok.

A nemzet megnyilatkozása oly nagyszabású volt, melyet figyelmen kívül hagyni nem lehet.

A magyar parlamentet, mióta megvan, mindig a többségi elv alapján irányították. Addig, amíg ez a többség Felséged lakójainak kedves volt.

A gerinctelenek többsége megszűnt. A mai többség, az igazi nemzeti akarat kifejezője. Inkább török, de hajolni nem tud, s áll egyenesen mintha karót nyelt volna.

És itt álljunk meg egy pillanatra Felséges ur!

Azokat az embereket, kik szövetkeztek a Tisza-féle gazság megtorlására a nemzet nagy többsége küldte az országházba, hogy féltő gonddal őrizze meg alkotmányunkat, melyhez szívósan ragaszkodtunk még akkor is, amikor Felséged dicső uralkodása alatt csak hókusz-pókusz volt a mi alkotmányosságunk és amikor minden épeszü ember tudta, hogy az abszolútizmus ellen nem védi meg a nemzetet az alkotmánya.

Mi várhatunk Felséges Ur! A mi türelmünk kifogyhatatlan. A képviselőház együtt van, dolgozik és főleg ellenőrzi a távozóban levő kormányt, mely a nemzet történelmében nagyon szomorú szerepet játszott.

Sejtjük, hogy Felséged mért hagyta oda a világ legszebb királyi várkastélyát: érezte, hogy a magyar levegő más, mint a bécsi, érezte, hogy a környezet őszintébb, igazabb, nem képmutató, mint a bécsi, de legjobban érezte azt, hogy a nemzetnek igaza van!

Felséges Ur: mi várunk!

Békásy Jenő.

A politikai válság.

A király tegnap délután elutazott Budapestről, a nélkül, hogy a nagy politikai válság megoldást nyert volna. Nincs új kormány, csak a Tisza-miniszterium vonaglik, anélkül, hogy lelkét kiadni tudná. Csakugyan, még hasonló krízis- és kritikus állapotban alig volt ez az ország. A jóakarát az ellenzék, a nemzet, a király részéről is megvan, de az ellentétek szinte kiegyenlíthetetleneknek látszanak. Ezeket az ellentéteket pedig szitják innét is, onnét is, kivált az osztrák közösügyes hadvezetőség köréből, a hol még ma sem akarják elismerni, hogy ez a magyar nemzet igenis ura magának, irányítója tettei elhatározásának. Ez a helyzetnek ma is a kriteriuma, ami annál súlyosabban nehezedik reánk, mert gazdasági tekintetben mi adjuk meg ennek a nehéz árát.

A képviselőház tegnapi ülése iránt ismét szokatlan érdeklődés nyilvánult. Nem is lehet az másképpen. Adva van egy bukott kormány és egy győztes ellenzék, azonban egyik sem tud mozogni, mert a gothikus bolthajtások felett még mindig ott kővályognak az intrikák fellegei és ott csüng De-mokles kardjaként a királyi gondolat elhatározása, amelyet nálunk még a legintranzigensebb ellenzék is tisztel.

A tegnapi ülésnek különben érdekes tárgya volt Kossuth Ferenc indítványa, melyben a november 18-iki alkotmánysértő eljárást megsemmisíttetni, annak a t. Ház naplójából még nyomát is eltávolíttatni kéri. Ez az indítvány ma került tárgyalás alá s távirati rovatunkban számolunk be róla bővebben.

Az eseményekre vonatkozó értesüléseink a következők:

A pártkörökből.

A függetlenségi pártkörben tegnap este nagy számmal jöttek össze a képviselők. Az elnökség ugyanis levélben és táviratilag szólította fel a párt tagjait, hogy a képviselőház ülései alatt okvetlenül Budapesten tartózkodjanak. Fönn voltak a többi között Kossuth Ferenc, Justh Gyula, a képviselőház elnöke, Thaly Kalmán, Tóth János, Polónyi Géza, Zichy Miklós és Vladimir grófok, Ságthy Gyula, Batthyány Tivadar gróf és Szederkényi Nándor. Kossuth Ferencet és Justh Gyulát nagy csoportban vették körül a képviselők és élénken tárgyalták a politikai helyzetet. A vita azzal ért véget, hogy az ellenzéknek mindaddig, amíg összetart, semmi oka sincsen tartani bármiféle alakulástól, mert előbb vagy utóbb be kell látniok a hadügyi köröknek, hogy a magyar nemzeti követeléseket teljesíteni kell.

Beszéltek arról is, hogy mi történjék

abban az esetben, ha az országgyűlést királyi kéziratával elnapolnák. Több függetlenségi képviselő erre szót tett, hogy a kézirat fölolvastatása után föl kell szólalni és rá kell mutatni arra, hogy az elnapolás alkotmányellenes.

Nagy örömet keltett a pártban a győri és soproni győzelem. Hilberth Károlyt táviratilag üdvözölték.

A szabadelvű párt tizenhatos intézőbizottsága tegnap este ülést tartott, melyen azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy mi lesz a szabadelvű párt állásfoglalása Kossuth Ferenc mai indítványával szemben? A bizottság ülésén gróf Tisza István is részt vett; kivüle jelen voltak a pártkörben Tallián Béla, Hieronymi Károly, Lukács László és Plósz Sándor miniszterek is.

A társalgóban egy csoport azt beszélte, hogy még e héten, de legkésőbb a jövő hét elején meg lesz új, ügyvezető kormány. Tallián Béla földmivelségi miniszter, a ki a csoportban állott, így nyilatkozott:

Alig hiszem, hogy szombatnál előbb kinevezék az új kormányt.

Azt a kombinációt, hogy Sándor János államtitkárt nevezi ki a király a kormány fejévé, a szabadelvű pártban mindenki teljesen alaptalannak tudja. Ellenben ma mindenki úgy van meggyőződve, hogy pártonkivüli, esetleg nem is politikusból álló minisztereket fog kinevezni a király. Beszéltek arról is, hogy gróf Tisza István, a kinek egészségét az utóbbi hónapok izgalmai nagyon megviselték, a jövő hét elején külföldre utazik.

Tallián miniszter cáfolata.

Egy reggeli lap szerint Tallián Béla földmivelségi miniszter egy társaságban úgy nyilatkozott volna, hogy a Kabinet felmentése legkésőbb szombatig meglesz.

Illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján — írja a Bud. Tud. — kijelentjük,

hogy Tallián Béla erre vonatkozó nyilatkozatot soha és sehol nem tett.

A kormánypárt köréből.

Lukács László pénzügyminiszter a szabadelvű párt klubjában tegnap este a legnagyobb határozottsággal kijelentette, hogy a Tisza-kormány semmiesetre se napoltatja el a Házát, mivel az ilyen lépéssel járó politikai felelősség viselésére nem tartja magát sem hivatottnak, sem illetékesnek. Éppen azért — ugymond tovább Lukács — a Tisza-kormány még legfeljebb 8—10 napig marad a helyén. Lukács reményli, hogy 8—10 nap alatt meglesz az új kormány és a Tisza-kabinet annak adhatja át helyét.

Egyik tudósítónk a következő információt hozta:

Szell Kálmán azt javasolta a királynak, hogy járuljon hozzá a koalíciós programhoz s ha katonai téren nem megy is el addig, ameddig a koalíció kívánja, de mindenestre tegyen jelentős engedményeket. — Nevezetesen ne csak igérje, hanem a maga teljességében hajtsa végre az ismeretes kilences bizottsági programot s a vezényszóra nézve a döntést, kölcsönös megegyezéssel (?), halassa (? ?) későbbre, beleegyezvén, hogy az alakítandó koalíciós kormány a maga elvi álláspontját fentartsa. Addig is azonban, míg ez a kontroverz kérdés végleges eldöntést nyer, közjogi téren adjon rekompenciákat, például a külképviseletben a paritás biztosításával és a magyar állami önállóságnak több tekintetben való kidomborításával. Ezt a javaslatot állítólag Goluhovszki is támogatja. Tudósítónk információja szerint most ezen az alapon próbálkoznak. Hogy a kísérlet hiába való, azt mondanunk sem kell.

Tisza a királynál.

Mint félhivatalos Bud. Tud. jelenti, gróf Tisza István miniszterelnököt 6 Felsége a tegnapi délután folyamán különkihallgatáson fogadta.

Az órszobában.

Írta: Zöldi Márton.

A nagy fegyház bolthajtásos órszobájában öt börtönőr ül a tisztára surolt faszéken. Csupa izmos, erős ember. A szürke vászonbluz megfeszül széles vállukon. Az igazságügyi kormányzat súlyt helyez rá, hogy a börtönőrök markos legények. Valamennyi kiszolgált katoná, aki ősméri a fegyelmet. A föllebbvalókkal való érintkezésben katonai magatartást tanusítanak. Jövetkor, menetkor szalutálnak és lapidáris rövidséggel teszik jelentésüket.

Az idő éjfélre jár. Pontban éjfélkor mind az ötnek föl kell váltani társukat hajnalig a börtönfolyosón őrt állani. Addig elbeszélgetnek. A téma többnyire a fegyház és annak lakói.

Egy puffadtkepű, kesebajuszu börtönőr panaszosan említi:

— Nem lesz nyugtom az éjjel. Azt a hosszú tótot kell lesnem a kémlőlyukon. Már egy hete, hogy mindig sir. Az ellenőr ur azt, hiszi, hogy kárt akar tenni magában.

— Melyik is az? — kérdezi a mellette ülő.

— Aki most három hete került ide. Nem is sokat kapott. Harmadfél osztendőt.

— Tudom, — mondja az őrmester, — az aki a feleségét ölte meg.

— Az a, — bölintott fejével a kesebajuszu, — olyan bolondot se láttam még. Folytonosan sir, hogy meghalt a felesége. Törje ki a nyavaja, nem halt volna meg, ha nem szarta volna bele a konyhakést. Ezzel

van legtöbb bajom, mert megmondta tisztára, hogy nem akar tovább élni.

Egy öreg börtönőr, aki a sarokban pipál, közbeszól.

— Az az ő baja, nem a tied.

De a ménkő csapkodjon belé, — kiált fel a kesebajuszu, — az én bajom is. Hiszen ha olyankor emészténé el magát, mikor nem én állok stázsát, a fületem sem billenteném miatta. Nem is tudom, minek van olyan ember a világban. Szereti a feleségét, azután mégis megöli. Utánna meg pityerg. A fene se látott ilyen tökéletlen emberben,

— Nem beszélj okosan Ferkó, — jegyezte meg a mellette üllő piszeorru, kopasz börtönőr, — mind tökéletlen, az, aki itt van. Mindegyiknek hiányzik egy-egy kereke.

Az öreg börtönőr, akinek sápadt arcán meglátszik, hogy a nehéz szolgálat erősen megviselte, lassan pödögeti hosszú, szürke bajuszát.

— Jól mondod, Lajesi, — magyarázta vontatott tempóban, — persze, hogy tökéletlenek. Ugy van az mindenütt, hogy akit az Isten meg akar verni, annak előbb elveszi az eszét. Mert amikor megszületett, akkor mindegyik megkapta a maga porcióját, csak azután esik benne hiba.

Ezen az általánosságban tartott mondan elgondolkoznak. Mindegyik valami ítéletet akar magának formálni a bűnös ember lélektanáról. De érzik, hogy az nem könnyű dolog. A cellák egyformák, de az emberek rettenetesen különböznek egymástól.

Az, akit Lajesinak szállítottak, ismét megszólalt:

Egyház és Iskola.

A tanári kör gyűlése. A debreceni kerületi tanári kör f. hó 8-án szombaton d. u. 4 órakor a kollegium kis tanácstermében gyűlést tart. Tárnya: Barea János „A nyelvi tanítás és nyelvtan használata kapcsolatban” címmel tart felolvasást.

Tarka históriák.

Egész szerkesztőségünk együtt ült, pihente a lap fáradalmait, mikor a sürgönyhordó egy drótnélküli táviratot hozott a Debrecen részére.

A táviratot Othello küldte Japánból s benne a következőket írja:

— Miután léghajóm, amelylyel a minap szerkesztőségükbe bejutottam, kormányozható nem volt, a lég szeszélye Japánig vitt. Itt leszáltam. Minthogy areom a félelemtől sárga volt s szemem a légi-ut alatt elfogyasztott nagymennyiségű italtól keresztbe állt — nem néztek orosz kémnek, hanem született Japánnak.

Ennek tulajdonítottam azt, hogy akadálytalanul jutottam a Mikádó elé, kit Züsznek hívnak.

A mikádót testőrei vették körül. Főpincér, pincérek és pikolók, sőt udvarhölgyei közül is volt ott egy trónusforma emelvényen ülve, snapszokkal diszitve.

A mikádó kegyesen megveregetve válam megkérdezte, hogy mi járatban vagyok.

— Elmondtam, hogy hazánk nagy fia Zubovics Fedor talált már fel egy szárazföldi torpedót, amit az oroszok meg is vásároltak, ajánlottam, hogy a hatás ellensúlyozására vásárolja meg a japán kormány az én vice-torpedómat, melynek hatása sokkal borzasztóbb és életveszélyesebb, mint Zubovics kollegámé.

A mikádó próbára akarta tenni vice-torpedóm képességét, de a rosszul tempirozott vice hamarabb explodált, mint sem én a japán fal nagy kapuját elérhettem volna.

Azt kérdeztem a mikádótól, hogy mi a kül mbség a Kamalin hegységben masírozó japán közbaka és a koesikenőcs között?

Az egész japán udvar meghökken, míg végre Züsz ur nagy nehezen kibökte hogy:

— De a kutyateremtésüket, olyiknak több esze van, mint a tiszteletes urnak. Ott van, teszem a Litéc Imre, aki már harmadszor került ide. Miket csinált az. Miket eszelt ki! Vagy tizezer forintot esalt ki az urak zsebéből. Volt szeretője, háttas paripája, pedig csak közönséges kertészlegény, dejszen, mondom én nektek, több esze van ennek, mint az egész vármegyének.

— Ejnye Lajesi, te is mindig elveted a sulykot, — mondotta az öreg börtönőr, — hiszen ha igazi, jófajta esze lett volna, nem került volna ide harmadszor.

Lajesi valamit felelni akart, de érezte, hogy az öregnek igaza van, elhalgatott.

Az őrmester az óráját nézte és ásitott.

— Negyedóra mulva éjjel lesz, — mondotta — én aludni megyek. Vigyázzatok, hiba ne legyen.

Felkötötte oldalfegyverét és távozott, akik az órszobában maradtak, mohón sziták a pipájukat. A fölvetett téma még százszor és százszor került szóba, állandóan felizgatta fantáziájukat. Hogy is van az, hogy annyi ember vetemedik bűnre, holott a büntetés oly szigorú, kegyetlen?

— Bajos ezen eligazodni — mondotta a kesebajuszu. — Talán úgy kéne tenni, hogy még keményebben kéne büntetni.

— Nem ér az semmit, — mondotta az öreg, — az én időmben, a deres állott. Én magam annyit ütöttem, hogy néha a karom is megfájult. Semmit sem használt. Csak úgy volt, mint most.

A piszeorru vállat vont.

— Hát igen úgy van az, műszáj rossz embernek lenni, — mondotta mosolygva, —

— Nem tudom.

En erre kivágtam a rezet az Debrecen becsületéért s azt mondtam:

A Kamalin hegységben masirozó „kuli mász” míg a kocsikenőcs a boltban is „kulimász”.

A vic hatása irtóztató volt. Engem a japánok azzal vádolnak, hogy a mikádó ellen merényletet akartam elkövetni, s mert szigorúan őriznek, sőt ütlegekkel is fenyegetnek. Kérem verekedő redaktoruk rögtöni segítségét.

Magsajnálunk szegény Othelót. Verekedő redaktorunkat részletekben lovasítottuk lóvasuti jeggyel és rohant ő is Japán felé, hogy ez egyszer Othelóért veresse meg magát.

Verekedő redaktorunk telefon jelentése a következő:

A Japánban és környékén minden csendes, beavatkozásra szükség nem volt, mert mire a tett színhelyére érkeztem Otheló ur már tudta, hogy Budapesten a Japán kávéház ajtaja és az Andrássy-ut közepe között a külsőbőség — 30 lépés, a melyet léghajó nélkül a levegőben tett meg.

Furcsa gyermekválaszok.

Egy öreg ur esztendőök óta gyűjti a furcsa gyermekválaszokat. Most gyűjteménye egy részét ki is adta könyvalakban. Ebből a könyvből valók ezek az apróságok.

A kis Pali, hogy három éves öcsikéjét, Petikét szórakoztassa, mindenféle állatokat rajzol ceruzával.

— Nézd ezt a kutyát! — szól büszkén. — Látod ezt a fejemből rajzoltam!

— Nem is igaz, — duzzog a kis Peti — a ceruzából jött a kutya. En láttam. Ebben a ceruzában borzasztó sok kutya van. De hogy kerültek oda be?

Két kis lány beszélget.

— Ugy-e, — kérdi az egyik — a te apádnak csak egy lába van? Hol van a másik?

— Csitt! Az már fönn van az égben.

Egy jószívű uriaszony az utcán meglát egy szegény, rongyos és éhes kislányt. Beviszi egy cukrászdába, megvendégeli, azután vesz neki jó meleg sapkát, meg egy kendőt. Mikor elbucszik

tőle, a gyermek tágrányított szemekkel rábámul és suttogja:

— Ugy-e, te a jó Isten felesége vagy!

Az orvos rászól a négyesztendős Irénkére:

— Nyujtsd ki a nyelved!

A kicsike kidugja a nyelve hegyit.

— Tovább, tovább! Nyujtsd ki egészen!

Irénke sirva fakad.

— Nem tudom, doktor bácsi! oda van növe.

Jó hivatal.

Barna Izsó népszínházi karmester a napokban Debrecenben járt. Az utcán sétálgatva egy civissel kezdett beszélgetni.

— Aztán hát mennyiből él meg az ur? — kérdi többek közt a civis.

— Havonkint háromszáz koronából.

— Aztán mi az ur?

— Karmester vagyok.

— Mi a csoda az?

— Volt már a színházban? Hát látta a muzikusokat? Akkor azt is látta, hogy az egyik, aki egy széken ül, kis pálcikával integet, hol az egyiknek, hol a másiknak, — magyarázta Barna.

— Ahán, értem már. No, háromszáz korona elég azé a kis levegő kavarásért. — mondá a civis.

A szép fiu.

Egy jóhumoru fővárosi uriember keresztapának hívott a napokban Debrecenbe egy itteni barátjára, akinek hatvanesztendős korában jutott eszébe, hogy nőül vegyen egy huszéves kisasszonyt. A bankdirektor kénytelen-kelletlen elvállalta a keresztapaságot, leutazott Debrecenbe, ahol a boldog apa áradozó örömmel mutogatta neki az új honpolgárt:

— Ugy-e szép fiu?

— Szép! — hagyta rá a pesti vendég.

— És mond csak, hihez hasonlít?

A felszeredett keresztapa komoly ártatlansággal ezt felelte:

— Nem tudom . . . Nem vagyok ismerős Debrecenben . . .

Modern menyasszony.

Két egykori iskolatársnő, egy debreceni és egy falusi leány véletlenül találkozik egymással a korzón. Szemrehányólag mondja a vidéki leány.

— Azt hallom, menyasszony lettél?

— Igaz.

— Gratulálók. Am haragszom reád, hogy megsem hívtál az eljegyzésre, pedig csak itt lakom a szomszéd faluban.

— No ne neheztelj édesem, majd legközelebb, — válaszolja a tapasztalt városi leány . . .

A király, Kossuth és Rákóczi képei a városi közgyűlési teremben.

Debrecen, 1905. apr. 6.

Debrecen város törvényhatósági bizottsága a múlt évben, hogy a nemzet nagyjai iránti kegyeletét lerója és hogy a királynak képe is díszítse a közgyűlési termet, elhatározta, hogy a király, Kossuth Lajos és Rákóczi Ferenc a nagy szabadsághős életnagyságu képét megfesteti és a közgyűlési teremben helyezi el.

A közgyűlés erre a célra 20,000 koronát szavazott meg és megbizta a tanácsot, hogy a képek megfestése iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket.

A tanács, hogy a képek minél művészebb kivitelűek legyenek, három fővárosi ismert és jeles művészt, Stettkát, Édert és Jendrassiket bizott meg aképek elkészítésével.

A művészek közül Jendrassik a király, Éder, Kossuth Lajos és Stettka, Rákóczi képét festette.

A Rákóczi képét Stettka Thaly Kálmán dr., a Rákóczi kor kiváló ösmerőjének utbaigazításai nyomán készítette.

A király képe megfestése különösen kívánatos volt. Debrecen polgárainak kegyeletét és hazafias érzületét régen sérti az a kép, mely jelenleg a közgyűlési teremben van.

Ez a kép a királynak császár korából való képe, abból az időből, mikor a jelenlegi király, 1854-ben mint fiatal osztrák császár Debrecen első ízben meglátogatta.

Annak a látogatásnak emlékére helyezték el ott a császár képét és alatta a már-

ha csupa jámbor keresztény ember járná a világot, nekünk talán kenyérünk sem lenne.

Lajcsi elkéseredetten vágott közbe:

— Dejszen, keserves ez. Nem is szólok a dolgról, de mindig annyi komisz ember közt lenni. Mert komiszak. Ha tehetnék, megnyuznának bennünket. Az igaz, hogy én se irgalmaznék nekik. S ha rajtam állana . . .

— Mit tennél? — kérdezte az öreg.

— Megtáncoltatnám őket, amugy Isten igazában. Több verést kapnának, mint enni-valót. De most úgy el vannak látva, hogy olyik, ha kiszabadul, hát szinte visszakiváncokozik.

— Olyan nem sok akad, — mondotta a piszeorru. — Száz közül, ha egy. De talán annyi se.

Az öreg börtönör, akinek szavára élénkebben figyeltek, erre vonatkozólag a következőt jegyezte meg:

— Huszohatodik esztentendeje, hogy itt vagyok, de ennyi idő alatt csak egyet ismertem, aki visszakiváncokozott. Az is azért, mert nem tudott dolgozni. Nem járt a keze semmiféle munkára. Próbáltunk vele mindent, de még egy gyufaskatulyát se tudott megcsinálni. gyetlen volt a keze, egy mester-séghez konyított csak.

— Melyikhez? — kérdezte Lajcsi.

— A lopáshoz. Azt megtanulta. Most két esztendeje, hogy meghalt, itt a rabkórházban. Sokat beszéltem vele. Szépen, akkurátusan tudott beszélni. Soha egy káromkodást nem hallottam tőle. Százszor is elmondta szegény feje, hogy a tolvaj a legutolsó ember a világon. Ha neki mindennapra csak egy karéj kenyere lett volna, hát sohase lopott volna. Nagyon tisztességtudó ember

volt. Soha életében a légynek sem ártott. Annyira szegénylős volt, hogy koldulni se tudott. Röstelte. Bizony Isten, majd csaknem megsirattam, amikor elföldeltük.

A kesebajuszu nem akart osztózni az öreg elérékenyülésében.

— Nem kár érte, — mondotta — még is csak tolvaj volt.

Az öreg börtönör keményen szemébe nézett társának,

— Mond csak Lajcsi, de igaz hitedre mondjad ám, te soha se loptál?

— En? — kérdezte a megszólitott s hangjában némi nyugtalanság érzett.

— Igen te. Jusson csak jól eszedbe, amikor suhanc legény voltál, amikor katonáskodtál!

Lajcsi vállat vont, aztán kitérni igyekezeti az egyenes válasz elől.

— Az régen volt. — mondotta vállat vonva.

Az öreg nem hagyta annyiban.

— Régen, ugy-e? De azért hozzá nyultál egyszer-máskor a máséhoz.

— Nem mondom, hogy soha, olyan ember talán nincs is a világon.

— Van a, — magyarázta az öreg, — de kevés. Egyszer, akkoriban történt, a mikor a katonaságtól ide kerültem, így beszélgettünk, mint most. Nagyon ráértünk, aztán mindenki elmondta, hogy mi rossz fát tett a tüzre. Furcsa dolgokat hallottam. Az öreg Miklós, talán emlékeztek még rá, őt esztendeje, hogy megütötte a guta, ő volt az őrmester. Elmondta, hogy rálött a feleségére, pedig utóbb kitudódott, hogy az asszony nem volt hibás. Csak az Isten mentette meg, hogy agyon nem lőtte. Ugy reszketett

a szava, a mikor elbeszélte, hogy csoda. Az asszony most is él. Két hete sincs, hogy beszéltem vele. No lássátok, mi lett volna, ha eltreffelte volna? Az asszony a föld alatt lenne, ő meg a cellában töltötte volna élete javát. Csak úgy, mint az a szegény tót, a ki most elemészteni akarja magát. Ilyen a világ. De többet mondok. Itt vagyok én. Betöltöttem a hatvanadik esztendőmet, felneveltem a gyermekeimet. A két fiunak megvan a rendes mestersége, a két leányomat férjhez adtam. Nyolc unokám van, az Isten tartsa meg őket. Bezzeg nem lenné egy se, én is, ki tudja hol lennék, ha a testvérbátyám ki nem csavarja kezemből a kést, a mit ráfogtam.

Szünet állott be. Senki sem akart kérdezősködni. Az öreg nyugodtan folytatta:

— Biz igen. Ráfogtam. Gonosz szándékkal tettem. A juss miatt. A kenderföld miatt különböztünk össze. A bátyámnak volt igaza, nem nekem. De az ember mindig azt hiszi, hogy neki van igaza. Csunya portéka az ember. Nem csak az, a ki ide kerül, hanem az is, a ki odakünn jár bántatlanul. En tudom, magamról tudom. Mert én azon estén meg akartam késelni a bátyámat. Gonoszabb voltam, mint nagyon sok, a kire azóta vigyázok. Csak a jó Isten háritotta el a bajt rólam. Csakis az. Jól is tette, mert éppen a Tamás bátyám segített fölnevelni, ellátni a családomat. Nála nélkül sok kínlás várt volna rám. Aztán hun az igazság? Még egy rossz szót se kaptam a gonoszágomért soha. Tamás bátyám, még csak meg se ütött . . . Így van ez . . . de most menjünk, hallom üti az éjfélt . . .

vány emléktáblát, mely a látogatás napját örökíti meg.

Debrecen város hazafias polgárainak elősmerését vitta ki a tanács azzal a cselekedetével, hogy előterjesztést tett ennek a képnek eltávolítására.

A képek megfestésével megbízott fővárosi művészek a képeket elkészítették.

A képek gondosan csomagolva tegnap érkeztek meg.

A tanács Kovács József polgármester elnöklésével ma tartott ülésén intézkedett a képek elhelyezése iránt.

A király képét a bejárattal szemben arra a helyre függesztik fel, ahol jelenleg Ferenc osztrák császár képe függ.

Azt a képet leveszik, eltávolítják a márvány emléktáblát és ezeket az abszolutizmusra emlékeztető relikvirákat a magán levéltárban helyezik el — örök nyugalomra.

Mindegyik képalját vas védő korlással látják el.

A művésziesen elkészített képeket e hó 14-én tartandó rendkívüli városi közgyűlésen leplezik le.

A leleplezésen az ünnepi beszédet Vecsey Imre főjegyző tartja.

A képeket már a napokban kifüggesztik a közgyűlési teremben és a rendkívüli közgyűlés napján leplel borítják be.

Most tehát végre helyre pótolta Debrecen az évtizedes mulasztást, mert már régen díszíteni kellett volna a nemzet legdicsőbb fiainak képeivel a közgyűlés termet.

HIREK.

— **Felhívás a Diákotthon érdeké-
ben.** A magyar tanulóifjúság felhívást intéz a magyar nemzethez. A Diákotthon létesítése érdekében boesájtotta ki az ifjúság felhívását. A Diákotthon létesítésével azt akarja elérni az ifjúság, hogy azoknak az ifjaknak kiket tanulmányaik a szülői otthonától elszakítanak, a főváros veszedelmétől védett és nyugodalmat biztosítson, és igazi otthon nyújtson, amellyel még a szegény ifjakat is gyámolítsák tanulmányaikban. Az a célja a Diákotthonnak. Annak megvalósításáért küzd a magyar ifjúság. A Diákotthon céljaira adományok a Diákotthon bizottság irodájába. Budapest IV. Kaplony-utca 7. sz. alá küldendők.

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Tegnap délután tartotta meg Debrecen város közigazgatási bizottsága szokásos havi ülését, amelyen a főispán távolléte miatt Kovács József polgármester elnökölt. A bizottsági ülésen az egyes szakelőadók terjesztették elő havi jelentéseiket, amelyeket tudomásul vettek.

— **A debreceni uri-kocsis verseny,** a melyet e hónap folyamán tartanak meg, szinte érdeklődést keltett Nagyváradon és Biharmegyében is. A versenyre most folynak a nevezések, s az egyesület titkárának kimutatása szerint eddig hét biharvármegyei fogat tulajdonosa jelentett be nevezést — akik mind kettős fogattal vesznek részt a versenyen. A versenyző fogat tulajdonosok neveit az egyesület titkári hivatala később teszi közzé.

— **A sztrájk és a bojkott — vis-
major.** Mindenki előtt ismeretes az a nagy harc, amely a munkaadó és munkások között évek hosszú sora óta folyik. A kölcsönös viszony helyes megoldásától nagy mér-

tékben függ a nemzet gazdasági fejlődése, azért az államélet minden rétegében sok komoly beható tanulmány történt annak helyes megállapítására. Bizonyos hullámzó mozgás észlelhető az ide vonatkozó irányzatok fejlődésében a szerint, amint a munkaadó helyzete kezett erősödni a munkás helyzetével szemben és viszont.

A mi gazdasági és szociálpolitikai életünk mindig a külföld hasonló mozgalmaiból táplálkozik és az irányító körök mindig bizonyos óvatosságot tanusítottak aziránt, hogy mi valamivel meg ne előzzük a külföldet. Ennek az eljárásnak meg van ugy a jó, mint a rossz oldala is. Ezuttal pl. egy éppen előttünk fekvő miniszteri rendelet azt bizonyítja, hogy lehet célszerű intézkedést létrehozni, ha nem a külföldet utánozzuk is vele.

Néhány évvel ezelőtt a munkások elnyomott helyzete Európaszerte megindított egy mozgalmat, amely a munkások helyzetének javítását tűzte föladatául. Ez az áramlat szülte meg nálunk a munkás törvényt és ezzel kapcsolatban a kormányintézkedések egész sorozatát.

A munkaadók és a munkások áldatlan harca folytán azóta egymást érték a sztrájkok és bojkottok, amelyek majd itt, majd ott hatottak az iparra. Mindennek természetesen végeredményében a közönség adta meg az árát.

A magyar királyi kereskedelemügyi miniszter hosszabb idő óta tanulmányozza ezt a kérdést és egy nem régen megtartott miniszteri tanácskozáson előterjesztést is tett a baj orvoslására. A minisztertanács el is fogadott egy indítványt, hogy a sztrájk és a bojkott az állami és törvényhatósági vállalatoknál mint vis-major szerepeljenek.

Ennek a határozatnak, amelyet a belügyminiszter körrendelet alakjában megküldött a városnak, kifejezetten az a célja, hogy a sztrájk és bojkott gyakoriságára látszólag hasson.

— **Volt debreceni váltóhamisító ügy-
véd.** Egy tekintélyes családból való, korán elzülött ügyvéd után nyomoz a budapesti rendőrség. A szolnoki királyi törvényszék ugyanis értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Márkus József dr. odaváló ügyvéd, ki a múlt évben Debrecenben lakott, miután ellene több oldalról feljelentést tettek váltóhamisítás és csalás miatt megszökött Budapestre s ott a Hársfa-utca 25. sz. alatt vett lakást. A rendőrség megindította a nyomozást a szélhámós ügyvéd után s több detektív járt hétfőn a jelzett házban. Ott elmondták, hogy a körözött ügyvéd tényleg ott lakott mintegy két hónapig, de most egy hete eltűnt. Mint-hogy azonban nem tartozott a lakásadójának, szükségtelennek tartották az eltűnést bejelenteni. A rendőrség azt hiszi, hogy az ügyvéd Amerikába szökött. Márkus József dr. vagyonos és előkelő árokszállási családból származik. Ő maga is gazdagon nősült, de felesége csakhamar elvált a könnyelmű embertől. Márkus azóta rohamosan sülyedt lefelé. Irodáját elhanyagolta, adósságokba verte magát, de szülei mindig megmentették a tékozló embert. Csak ezelőtt egy éve fizették ki adósságait. Márkus ezután felment Budapestre, ahol megismerkedett egy orfeum énekesnővel, akire temérdek pénzt költött. Mikor szülei megtagadták az újabb és újabb pénzsegélyeket, a lelkiismeretlen ember atyja nevére hamisított váltókkal szerzett pénzt. Budapesti és vidéki pénztintézetekből ilyenformán több, mint 20.000 koronát

vett föl. Atyja azonban hajlandó lett volna ki fizetni a váltókat, de újabb egyébb hamisított váltók is kerültek nyilvánosságra. Ezek miatt megindították ellene a bűnvádi vizsgálatot, amely elől az ügyvéd elvitorlázott Amerikába.

— **Felülfizetések a Kossuth Dalkör dalestélyén.** Szele György 5 kor. Keresztury János 4 kor. Dr. Baesó Dezső 5 kor. Ungváry Imre 5 kor. Kertész János 3 kor. Pásztor Sándor 2 kor. Kosztecky Bertalan 2 kor. ifj. Szőke József 2 kor. Szőke Dániel 2 kor. ifj. Szabó András 2 kor. Szabó József 2 kor. Kovács József 1 kor. Nagy Lajos 1 kor. Szücs Juliska 1 kor. Jóna István 1 kor. Zarkai Dániel 1 kor. összesen 39 kor. A Dalkör nevében köszönettel nyugtázza Kalmár Ignác pénztáros.

— **Debrecen közegészsége.** Debrecen város területén az elmúlt hónapban a közegészségügyi viszonyok kissé kedvezőbbek voltak, mint az előző hóban. Hevenyragályos betegségek közül a már két hónap óta uralkodó influenza már március első napjaiban elveszítette járványos jellegét és csak szórványosan észleltetett. Ezen kívül vörheny, kanyaró, ronesolótöröklob, valamint hörghurut és hashagymáz szórványosan észleltetett, összesen 4 halálzással.

— **A színházi bizottság ülése.** A színházi bizottság ma d. u. 4 órakor ülést tart.

— **Az adózó Debrecen.** Debrecen város lakossága az elmúlt március hónapban befizetett állami egyenes adóban 26002 koronát, hadmentességi díjban 345 koronát, bélyegjövődékben 122,786 koronát, jogilletékben 18051 koronát, dohányjövődékben 122,286 koronát, fogyasztási és italdobban 25000 koronát. Fizetési halasztást a miniszter 23, a pénzügyigazgató 11 esetben engedélyezett. Érdekes, hogy a múlt évben, dacára az exlex állapotnak, 66 ezer koronával többet fizettek be, mint most ugyancsak törvényen kívüli állapotban.

— **A szegényügyi bizottság holnap d. e. Qláh Károly e'nöklésével ülést tart.**

— **A Csokonai ereklye kiállítás.** Debrecen város nagy fiának Csokonai Vitéz Mihálynak emlékezetét megőrzendő tudvalevően mozgalom indult meg egy ereklye kiállítás rendezésére. A mozgalom élén álló kiállítási bizottság szombaton délután 5 órakor fog ismét ülést tartani, a melyen jelentést tesznek az eddigi működésről és feldolgozzák a kiállításra vonatkozó adathalmazt. Egyben indítványt tesznek Csokonai dalainak kiadására.

— **A király elutazása.** A király tegnap délután a nyugoti pályaudvarról elutazott Bécsbe. Az udvari vonat három óra harminc perckor indult el a pályaudvarról és este néhány perccel nyolc óra előtt érkezett meg Bécsbe. A király kísérete ezuttal nem volt teljes. A szolgazemélyzet, a lakájok, kocsisok, lovászok, valamint az uralkodó podgyásza, a melyet Bécsből hozott magával, Budán marad. Ebből arra is következtetnek, hogy a király nem sokáig óhajt Bécsben tartózkodni. Egy udvari tisztviselő, tudósítónknak azt mondta, hogy az uralkodó csak azért látogat el most Bécsbe, hogy a királyi család néhány tagjának véleményét kikérje a magyar válságra vonatkozólag. — Más esetben — ha a király állandó tartózkodásra utazik Bécsbe — a podgyászt szállító gazdasági vonatot öt-hat órával előbb indítják el, mint az udvari kocsikat. Most mindössze három lakáj követte az uralkodót Bécsbe a podgyász pedig egyetlen nagy láda volt, amelyben csak a legszükségesebb dolgokat helyezték el.

A vasuti tanfolyam. Sok az eskimó a vasuti tanfolyamon, az állam nem helyez el annyi vasuti tisztet, ahány a kurzuson kiképzést nyer. Ferde állapot ez, amelyen változtatni kell, hát — gondolta a kereskedelmi minisztérium — jó lesz szigorítani a tanfolyam szabályzatán. Es meg is tette. A hivatalos lap mai száma közli gróf Serényi államtitkár rendeletét a vasuti tisztképző tanfolyam szabályzatának módosításáról. Ezentúl tehát a vasuti tiszteknek többet kell tudniuk, mint eddig. Nem azért, mintha eddig nem tudtak volna eleget, hiszen vasuti személyzetünk működése ellen a rosszakaratnak sem lehet kifogása, a fizetésükhöz képest pedig egyenesen kolosszális a tudásuk, hanem azért, mert az államnak nincs elég pénze a tisztképzőből kikerült összes emberek alkalmazására. Mennél kevesebb a pénz a kincstárban, annál több tudomány legyen a vasuti tiszték fejében. Ez a legújabb fordított arány valóban érdekes specialitása az állami bürokráciának.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A Lex Dániel megsemmisítése. — A felirati javaslat tárgyalása.

Budapest, ápr. 6. A képviselőház ma szokatlanul érdekes volt. A honatyák majdnem kivétel nélkül megjelentek az ülésen, mely azért volt különösen fontos, mert ma kellett tárgyalásra kitűzni Kossuth Ferenc indítványát, mely a nov. 18-iki lex Dániel-féle javaslat megsemmisítését kéri a háztól.

Kevéssel fél 11 órakor nyitotta meg *Justh Gyula* elnök az ülést.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után elnök jelenti, hogy a VI-ik bíráló-bizottság végre megalakult és elnökének *Holló Lajost* választotta meg.

Elnök jelenti ezután, hogy *Bonc Miklós* és *Issekutz Győző* bíráló-bizottsági tagokat táviratban szólított a fel, jelenjenek meg eskütételre.

Bonc Miklós meg is jelent, de *Issekutz* táviratban tudatta, hogy „viszonyai” miatt e héten nem jelenhetett meg. Kérde az elnök, kívánja-e *Issekutz*-zal szemben a házszabályok 49. §-át alkalmazni.

— *Nem!* — volt a válasz. A Ház tehát megengedte, hogy *Issekutz* zavartalanul bonyolíthassa le viszonyait.

A nov. 18. megsemmisítése.

Kossuth Ferenc általános figyelem és érdeklődés között szólalt, hogy tegnap benyújtott a nov. 18-iki lex Dániel megsemmisítésére vonatkozó indítványát megindokolja. Mult év nov. 18-án — kezdette Kossuth — az akkori elnök megfélemlített kötelességéről. Elfogulatlanul...

Közbeiktatás: Becsületesen!

Kossuth... Kell alkalmazni a házszabályokat. A javaslatokat bárha elfogadottnak jelentette ki elnök, meggyőződése az, hogy az akkori eseményeket meg nem történtnek kell tekinteni, mert azzal a javaslattal Magyarország törvényhozását sértették meg. A képviselőház szabályainak szentsége, sérthetetlensége kívánja ezt. Ajánlja, hogy indítványát fogadják el.

Elnök: Kívánják-e az indítványt tárgyalás alá venni?

— Kívánjuk — hangzik a baloldalon a diszszidensek csoportjából.

Az indítványt holnap tárgyalják. Két 'elszólalás lesz mindössze. Egyik a koalíció, másik a Tisza párt részéről történik. Utóbbi javaslat szükségességét és fenntartását fogja hangoztatni.

A felirati javaslat.

Ezután újból **Kossuth** Ferenc szól. Abban a küzdelemben, mely a kormány és az ellenzék között lefolyt, a nemzet az ellenzéknek adott többséget. Alkotmányunk szerint az ily többségnek kellett volna kezébe venni a kormányt. Oly erkölcselen cselekményt követtetett el, mely megrendítette az alkotmányt. Két hó óta bizonytalan állapotban van az ország. Eljött az ideje, hogy ezen változtassunk. Ennek csak egy módja van, — tudassák az uralkodóval, — milyen viszonyok között lehet békés kormányzást biztosítani. Indítványozza, küldjön ki a Ház 21 tagu bizottságot az uralkodóhoz intézendő felirati javaslat megszerkesztésére.

Az indítványt elfogadták.

Elnök végül megállapítva a holnapi napirendet, az ülést berekeszti.

Égő vonat.

Grác, ápr. 6. Az éjjel 1 órakor egyik tehervonat két kocsija, melyben petróleum volt, kigyuladt. Az állomásépület nagyveszélyben forgott. A tűzoltóságnak két órai nehéz munka után sikerült a veszedelmet elhárítani, a tűz miatt a bécsi gyorsvonat másfél órát késlett.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szamosi Elza vendég.

Április 6. Csütörtök *Hajduk hadnagya* B. bérlet. Daljáték.

Szamosi Elza vendég.

Április 7. Péntek *János vitéz* C. bérlet. Daljáték.

Április 8. Szombat *A Páholy*. Vigjáték.

Színházi hírek. Csütörtökön kerül színpadra Czobor Károly 3 felvonásos daljátéka a „Hajduk hadnagya” Szamosi Elza vendégfellépésével. A művész Szcheffenberg Jadviga szerepét fogja játszani és Zsermén áriáját fogja betétül énekelni.

Szombaton a „A páholy” című bohózat kerül színpadra, vasárnap délután pedig az „Arany-patkó” című vigjáték félélyárrakkal. Hétfőn lesz a bemutatója Ohorn Antal 5 felvonásos színművének „A szentbernáti barátok”-nak. A színmű magyarul először a Víg-színházban került színpadra s nap-nap mellett zsufolt házak előtt adják.

Szamosi Elza vendégjátéka. Három estére terjedő vendégjátékát tegnap kezdte meg Szamosi Elza a m. kir. operaház művésznője, a divatos Aranyvirágban. Miss Ellen szerepét Szamosi Elza a budapesti Király színházban kreálta, ahol Aranyvirágot a „fölkapott” Fedák Sári adta, mert másképp nem is tudom elképzelni, hogy a *hanggal* rendelkező *énekelni* tudó művésznő, miért választotta volna ezt az aránylag kis szerepet. Micsoda ellentét: Rózsa Lili és Szamosi Elza. A tul temperamentumos, kis hangu, erősen debreceni tájszólást affektáló, táncszabrett és a komoly nagy terjedelmű hangjával könnyen bánó énekesnő. Csak tegnap este tudtuk meg valójában, hogy Miss Ellen nagyon szép énekes szerep. Eddig a debreceni színpadon nem fektettek rá súlyt, de azt hiszem, nem csal dom, hogy ezentul se fognak rá súlyt fektetni. Dehát

voltaképpen most nem a debreceni énekes társulatról hanem Szamosi Elzáról van szó, aki tegnap este olyan művelzetben részesítette a közönséget, mely nem mindennapi. Hangja valami csodálatos ezüst csengésű, mély alt és magas koloratur. Stakkatói tűneményesek, krescsendói és dekrescsendói bámulatosak, pianissimói pedig lehelletszerűen finomak. Ezeket a tulajdonságait a *Carmen* betét éneklésénél. (Pajkos madár a szív szerelme) volt alkalmunk élvezni. A közönség valóssággal tombolt és hatalmas meg-megújuló tapsviharakban adott kifejezést elragadtatásának. Szamosi mellett nagyon szépen érvényesült tegnap este Mezei Andor és Krémer Jenő. (b)

REGÉNY-CSARNOK

Hortobágyi pusztán fuj a szél...

(Folytatás.)

Nem úgy kell ám gondolkozni a Hortobágy délibábjáról, mintha egy hepe-hupa róna délibábját látná az ember, a mely foszlányokká szakadozva, hol itt kezdődik, hol ott végződik, hanem délibábot, a melynek fényárjában benne fürdik, lubickol az egész föld, körülvéve éggel. Felül, alul fény, a mely árad, ömlik, hullámzik. Fényhabokká duzzad, felhőbe olvad. A földről az égre, az égről a földre száll és tündérlátékkal tölti be az űrt, melyet az ég boltozata fed, az ég karja ölel át. E varázslat szemfényvesztésének hatása alatt hegygyé emelkedik a hangyaboly, s a sorban álló vakondtúrásokat hegyláncoknak vélnéd. A lebegő fény mozgása, sülyedése, emelkedése, magával ragadja a tárgyakat, melyek hol óriásokká nőnek, hol eltörpülnek. Egyik pillanatban templomostól, tornyostól elnyeli a fény a falut, s a másik pillanatban már a falunak csak a peremét locsolja körül. Közeledbe hozza a távot, távolba viszi a közelt. A hortobágyi csárda és a nagy kocsiállás ideoda uszik, lebeg. A fény, mely az állás egymással szemben álló tárt kapuán át keresztülvilágít, hol látszik, hol nem; mintha behunyná és kinyitná szeméit amaz óriási tengeri szörny, mely a délibáb fényhullámaiban lubickol.

Ez a kép órákig támolgyott előttünk. El-eltörpülő, föl-fölmagasló tuzoknyájakat, hol bokrokká, hol lábas, lombos erdőkké terebélyesedő gulyákat, méneseket csodáltunk, nem tudván, hogy mik azok, mivel hogy se erdő, se eserde a Hortobágyon, csak mikor közeledtünk, ismertük föl valóságának a valóságát.

A csárda is kezdett már kifelé bontakozni a fényárból és a levegőben lógni látszott pipaszárak kutgémekké változtak át. Egymásután kerültek elő a kutak körül heverésző gulyák, csoportokban álló ménesek, a beszélgetésre együve heveredett gulyások és csikósok, kék ingben, kék gatyában, hason fekve és pipázgatva sandító tekinteteket vetve reánk.

Es az a nagy esendesség! Még csak szelet se lehetett látni, annál kevésbbé haláni. Mert a ki nem természetbúvár, arról ismeri meg a szelet, hogy elveszi a kalapját. Az elébe álló akadálylál birokra száll; nádak erdejét lóditgatja, erdők lombjait csavargatja; a száraz avart fölkapja, a port fölkavarja; kéményen végigdudál; hasadékon befűtyül; mindenféle nagy harci lármával dulakodik, sivalkodik, ha beleakad valamibe. Ezekről ismerik meg a laikusok a szelet. Amde Tisza-Füredtől a hortobágyi esárdáig olyan stma és mozdulatlan volt a levegő, mint valami diplomata arca, mikor rosszat sejtet. Csak mikor a délibáb játszadozott a nappal, mozdult a fény, máskülönbén az egész pusztá olyan esendes volt, mint egy titok.

Hogy milyen nagyon nagy tud lenni a esend, elgondolni se tudta, a ki a hortobágyi pusztá esendjét nem ismeri; a legnagyobb templomi esendnél annyival nagyobb, a mennyivel nagyobb a Hortobágy a legnagyobb temolomnál. A mily tért be tud bori-

tani az égkupola, oly térről zárja ki a zajt s a mi e kupolán átszűrődve a pusztába behallik, az már a Zefirek sóhajtása s éneklő angyalok imádkozása.

A erdő susogása zaj a Hortobágy esendje mellett. Egy bibic ha sikkant, egy bárány ha sir, fölhalatszik az égbe, de a városból még az emberek imája se, mert száltába a bűn sárkánya nyeli el: de a puszták imája szűz és felesékolja a nap mint harmatot.

A tiszafüredi homokostól végig a Hortobágy síkján ilyen hangulat kísért egészen a esárdáig a pusztasíp oceanjának ez oázisáig. Elbuslakodva, gondolkozva, nagy szomorúan állt a esárdák e vénje, halgatagon az ő nagy történetével, a mely történetből leghalhatatlanabb betűkkel dombordik ki a költői fohász: „Hortobágyi koreszmárosné angyalom, egy itce bort a javából hadd iszom! Debrecentől nagy Hortobágy messze van, Debrecentől Hortobágyig szomjaztam!”

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A kivándorlás és az önálló vámterület. Régi és közismert bajunk a nagyarányú kivándorlás. Annyira elfajult ez a baj, hogy a nagyobb bajok elkerülése céljából állami akciót is tett szakszükségessé. Ennek köszönheti létét a kivándorlási bizottság is. Most, mikor a januári kivándorlási statisztika már nyilvánosságra jutott, nem lehet érdektelen reánk nézve, hogy miként ír egy amerikai magyar lap a kivándorlás kérdéséről. A New-Yorkban megjelenő „Magyarok esillaga” vezércikkben foglalkozik e kérdéssel és túl a tengerrel idejutott hazafias cikke méltán érdemel figyelmet minállunk is. Különösen azért, mert önálló vámterület kérdésével kapcsolatban említi fel, hogy ideje volna a gazdasági önállóságunk gyors elérésének, mert a kivándorlás tőlünk Amerikába olyan ilyesztő arányokat ölt, hogy ennek káros visszahatása gazdasági életünkre kimaradhatatlan. A new-yorki bevándorlási hatóság közli a januári statisztikát, mely szerint Magyarországból 9991 magyar honos 519.993 dollárral kötött ki New-Yorkban, Egy rövid hónap alatt tehát tizezer embert és harmadfélmillió korona vagyont veszített Magyarország. Hová fog ez vezetni: Munkát kell szerezni és ennek elérhetésére „ipart szervezni” a dolgos magyar nép tizezreinek, nehogy kénytelen legyen tengeren túl keresni szarcsesét — ahol legtöbb esetben alig jut száraz kenyere is. A veszedelmes arányokat öltő kivándorlást is csak sz önálló vámterület idején fellendülő ipar fogja alaposan megszüntetni.

Magyar lovak Bulgáriában. Zimonyból írják lapunknak, hogy a bolgár kormány a magyar államvasutaknál négyszáz waggont rendelt meg, a melyeken a Magyarországon összevásárolt lovakat még e héten Zimonyon keresztül Bulgáriába szállítják.

Uj gyárak. Biedermann Rezső lovag és társai bejelentették a kereskedelemügyi miniszternek, hogy Eszéken nagyszabású cukorgyárat létesítenek, amely főleg Indiába és Amerikába exportálna cukrot. — Nagyszabású ruggyantaáru-gyár alapítását tervezi egy bécsi gyár. Az alapításnál érdekelt van több fővárosi tehnikai-áru kereskedő is.

A világkereskedelem megoszlása. A londoni angol kereskedelmi hivatal most tette közzé a lefolyt 1904. év világkereskedelmének statisztikáját. A kimutatás szerint a világkereskedelem legnagyobb részese Angolország 19 milliárd koronával; a második helyen áll Németország 14 milliárd korona és harmadikon az Északamerikai Egyesült-Áll-

amok kereskedelme 12 milliárd korona össz-forgalommal. Ausztria-Magyarország kereskedelme együttesen van kimutatva és a hatodik helyet foglalja el 4.1 milliárd koronával. A negyedik és ötödik helyet Franciaország, illetve Belgium foglalja el: az előbbinek össz-forgalma 8.3 milliárd, az utóbbié 4.5 milliárd koronával van kimutatva.

A kisbirtok hitelreformja. Ily című röpiratában dr. Bodor Antal behatóan foglalkozik a parasztbirtokok földtehermentesítésének kérdésével s különösebben kiterjeszkedik az erdélyi részekre, mint ahol a gazdasági és hitelviszonyok a legkedvezőtlenebbek. Kimutatja, hogy az erdélyi kisbirtok átlag 33 százalék erejéig van megterhelve, ami még nem volna oly megdöbbentő, de ezzel szemben a föld hozadékának 2—3-szor magasabb kamatok az ingatlan összes jövedelmeit fölemésztik. A munka végül foglalkozik ama gazdasági és birtokpolitikai reformokkal, melyek segítségével a nemzetfenntartó elemet fenyegető válság elhárítható.

A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jele ntése.

Április 6. A sertésüzlet irányzata élénk.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű. Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 129—130 fillérig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 134—135 fillérig. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 134—135 fillérig. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban) 134—513 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. — III. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 133—134 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 131—132 fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 129—130 fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogrammon felül súlyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) — fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogrammon felüli súlyban) 135—136 fillérig. Közép (páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban) 133—134 fillérig. Könnyű (páronként 260 kilogrammig terjedő súlyban) 131—132 fillérig.

Sertéslettszám: 1905. április 4. napján volt készlet 25534 darab. — 1905. április 5. napjára felhajtott 233 darab. 1905. április 5. napján elszállított 193 darab. 1905. április 6. napján maradt készletben 25.574 darab.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarettek hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

**BRÁZAY FÉLE
SŐSBORSZESZ**

NACY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Északnémetországi takarmányrépa magvak,

francia lucerna, veresvirágu lóhere és Mauthner-féle konyhakerti és virágmagvak megérkeztek s a legjutányosabban árusítatnak

Mayer Jenő

fűszer- és csemege-üzletében,
Debrecen, Piac- és Széchenyi-utca sarok.

A legfinomabb Calcium-Carbid

legalább 100 kilogramm vételnél
100 kilónként 28 korona.

50 kilós ládákban, vagy 100 kilós csomagolásban akármely állomásra szállítva, Magyarország főutvonalain.

A számla-összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett kapható:

Sociatá anonima per l'utilizzazieme delle forze idrauliche della Dalmazia Tiest.

Allandó Nagy Maradék vásár

finom fekete és színes
Divatszövetekből, Bluzszövetekből,
Delin, Zefir, Batiszt és Cretonokból
rendkívül olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

— divatruházában —
Debrecen, Kossuth-u. 5.

MATTONI FELE
BUDAI
KESERÜVIZ
legjobb hajtoszer.
Kapható minden gyógyszerárban és fűszer-
kereskedésben.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legújabb
Női divatszövetek,
Gyapjn és borduros De-
lainek 50 krtól feljebb,
Bluse selymek,
Divatos ruhadszek, Csi-
p-kék, szalagok és belés-
árak

Szabó Lajos Fiai cégnél

Debrecen, Rózsátér.

Tisztelt iparos osztály!

Hollandiából hazaérkezve, köteles-
ségemnek tartom a t. iparos osztály
figyelmét felhívni, miszerint az ottan
vásárolt és magammal hozott hajóra-
komány

kétszer főzött

Ienolaj kencét

kilónként 32 krajcárjával a tisztelt
iparos osztály rendelkezésére bo-
esájtom. — Tisztelettel

Neumann Nándor

kizárólagos festék-, lakk- és ken-
ce-nagykereskedő

Debrecen, Hatvan-utca 6. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Piac-utca 7. szám alatt a

Lovass és Ladányi

csődtömeg

áruraktárát további nagy
árieszállítás mellett árusítjuk el.

Nagy mennyiségben kaphatók:

Női ruhaszövetek,

Blouz selymek,

Delain, zefir és mosókelmék,

Francia derékfűzők,

Csipkék, szalagok,

Kész blouzok és szoknyák,

Ágy- és asztalterítők,

Paplanok, pokrócok,

Vásznak stb. stb.

Donogán és

Somossy

állandó főüzlete
Kistemplom-bazár.

Megbízható cégek

Békés Lajos uri divat, kalap és fehér-
nemű üzlet. Piac-utca 44. szám.

Sirkövek legolcsóbban kaphatók a **Debre-
ceni kőipar vállalatnál** Piac-utca 56.

Killer Ede egyedüli gőzerőre berende-
zett butorgyár, Debrecen.

Fényképészeti cikkek gyári árbana **Schwartz-
féle** pipaüzletben kaphatók.

Gőzmosóda Széchenyi-u. 42. Telefon 323.

Főutca 4. sz. alatti bazár és porcellán
üzlet e hó végével megszűnik, az árak ol-
csón árusítatnak.

Lebovits Zsigmond Kossuth-utca 6. ajánlja
a legszebb és legdivatosabb cipőt, mérték
után!

Arany-, ezüst-ékszerek készítésére leg-
megbízhatóbb **Szöke Dániel** ékszerész,
Csapó-utca 28. sz.

Kerékpárosok figyelmébe!

Csász. ktr. szabadalmazott kerékpár-gyár.
Tulajdonosok: **WEISZBERGER** és **HOLLÄNDER**.
Debrecen, Arany János-utca 20.

Ajánljuk saját gyártmányu **kerék-
párjainkat**, melyek ugy tartósságra,
mint könnyü hajtásra bármely eddig
használatban levő kerékpárokat **felül-
mulnak**.

40 % erő megtakarítás. **Jutányos árak.**

Kerékpár javításokat és bármily
gyártmányu kerékpároknak legújabb
modelre való átalakítását, zománczo-
zását szakszerűen, gyorsan és jutányo-
san eszközölünk.

— Uj kerékpároknál 3 évi jótállás. —

Használt kerékpárokat **becserélünk**.

A n. é. közönség szives pártfogását
kérjük.

Tisztelettel

Weiszberger és Holländer

Fiatal báró

ősrégi, legismertebb hazai **magnásosalád** ivadéka, vidéki ál-
lami tisztviselő barátom óhajtana

megnősülni.

Igéneyei: polgári házas nevelésű 18—20 éves hajadon, özvegy
vagy elvált asszony, 90-100.000 korona hozomány, melyből csak
30-40.000 koronára reflektálna, többi lehet ingatlan vagy más
vagyon, mely után az életjáradék a háztartáshoz használtatnék
fel. Ajánlatok, melyek csak közvetlen rokonoktól fogadtatnak
el, „Méltóságos“ cím alatt (9670 sz.)

Schwarz József központi hirdetőjébe:
Budapest, Marokkai utca 4. intézendők

● Titoktartás becsületszóra biztosítottik. ●

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, aratógépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V., Váci-körút 32.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Nem ámitás, de mindenki meggyőződhetik
FRANK REZSŐ Debrecen legnagyobb
ruhaárúházaról

(Bika szálloda mellett)

hogyan ezen óriási vállalattal senkisémmel versenyezhet!

Tavaszi férfi felöltő 17 K.
Elegáns kivitelű 20-22 K.
Különlegességkülönféle színben
24-28 K. és feljebb.

Angol ujdonság felöltő 30-36 K.
Viselő férfi öltöny 14 K.
Jó Cheviot öltöny 16-18 K.
Gyönyörű gamgarn többféle új
divatu színben 20-26 K.

Legjobb Francia kamgarnból
30-32 és feljebb.
Növendék öltöny 10 kor.
14-18 éves ifjak részére.
Tartós Cheviotból 12-14 K.

Ujdivatu kamgarnból 18-20 K.
Gyermek öltöny 5 K.
(3-10 évesek részére).
Tartós cheviotból 6-7 K.
Gyönyörű ujdonság.

Óriási szövetraktár! Külön mértékszerinti osztály!

Magvak nagyraktára Debrecenben

Kontsek Gézanál, Kossuth-utca.

Valódi erfurti, konyhakerti és virág-
magvak direkt behozatala a legelső világ-
hírű forrásból.

Gazdasági magvak a legjobb fajtisza
és magas csiraképességű minőségben. —
Lucerna, lóhere, quedlinburgi és hazai
takarmányrépák, disz- pázsit- és réti
fűmagvak nagy választékban. — Bük-
köny csibehur, cukoreirok, muhar.

Kertészetemből:

mindentemű évelő virágtövek, virág és konyha-
kerti termények plántái, virághagymák és gu-
mók nagyválasztékban.

Remek chrisantemum tövek 10 drb. 2-80
korona. Ujdonságok 10 drb 5 korona. Legszebb
cactus gyöngyikék (georginák) 10 drb 3-60 ko-
rona. Ujdonságok 5 korona. Japáni liliumok,
tubarózsák, begoniák, Japáni iris, Crozy és or-
chidea virágu Cannák igen olcsón.

Nagy képes árjegyzék kívánatra.

Lóheremagvakban igen előnyös ajánlatot tehetek.

